

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на образованието и науката

ОЛИМПИАДА ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
ОБЛАСТЕН КРЪГ
4 ФЕВРУАРИ 2014 ГОДИНА
VII КЛАС

УВАЖАЕМИ УЧЕНИЦИ,

Тестът съдържа **30 тестови задачи** по български език и литература и **отговор на литературен въпрос**.

Тестовите задачи са два вида:

- задачи с четири възможности за отговор, от които само един е верен;
- задачи с кратък свободен отговор.

Отговорите отбелязвайте със син/черен цвят на химикалката ВЪРХУ теста. Отбелязвания с молив НЕ се приемат за действителни.

За да отбележите своя отговор, зачертайте със знака **X** буквата на избория от Вас отговор. Ако след това прецените, че първоначалният Ви отговор не е верен, запълнете с кръг буквата на грешния отговор и зачертайте със знака **X** буквата на друг отговор, който приемате за верен.

Запомнете! Като действителен отговор на съответната задача се приема само този, чиято буква е зачертана с X. За всяка задача трябва ясно да е отбелязан не повече от един действителен отговор.

За задачите със свободен отговор са оставени празни редове. На това място запишете своя отговор. Ако след това прецените, че записаният от Вас свободен отговор не е верен, задраскайте го с хоризонтална черта и запишете над него отговора, който според Вас е правилен.

Отговорът на литературния въпрос пишете върху допълнителните листове извън тестовата част. Вашият текст не трябва да надвишава три страници.

ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕШНА РАБОТА!

Въпроси с избираем отговор

1. Кое от изреченията е сложно съставно с подчинено подложно изречение?

- А) Орлицата започна да се вие край скалата, сякаш я опасваше с невидими въжета.
- Б) Дватама туристи, спрели притихнали край езерото, станаха свидетели на необичайно явление.
- В) Според Конституцията децата до 16 години е задължително да се обучават в училище.
- Г) След конфликта двете момчета се зарекоха никога вече да не стъпват в този клуб.

2. В кое от изреченията има подчинено обстоятелствено изречение за причина?

- А) Участниците общуваха дотолкова, доколкото го изискваше общата работа.
- Б) Броят на участниците не се съобщава, преди да е изтекъл посоченият срок.
- В) Състезателката няма да участва в турнира, тъй като е получила травма.
- Г) Без да се бавят и минута повече, децата забързано продължиха пътя си.

3. Кое от изреченията е сложно смесено?

- А) В долната част на тялото на паяка има специални органи, наречени „паяжинни жлези“, които произвеждат паяжинната нишка.
- Б) Като гледам този невероятен град и хълмовете край него, аз се питам дали оценяваме това, което ни е дала природата.
- В) Тук-там по сивото небе се виждат облаци, пълни със сняг, и на изток хоризонтът е пожълтял, но слънчевите лъчи не достигат земята.
- Г) Стотици прелетни птици търсеха спокоен кът, за да си отпочинат, да се нахранят и след това да продължат дългия път, който ги очакваше.

4. В кое от изреченията е допусната пунктуационна грешка?

- А) Да учиш другите, означава преди всичко постоянно да учиш себе си.
- Б) Първите снежинки – редки, колебливи, се топяха щом докоснеха земята.
- В) Мария все още се чудеше, ако Иво я покани на среща, дали да приеме.
- Г) Човек обмисля внимателно проблемите само ако е спокоен.

5. В кое от изреченията НЕ е допусната пунктуационна грешка?

- А) На говорещия му предстои да привлече вниманието на събеседника и да го накара, да слуша, да постигне разбиране и да получи търсения отговор.
- Б) Гигантските панди се хранят предимно с бамбук и това е проблем, защото когато бамбукът прецъфти и увехне, пандите остават без храна и често гладуват.
- В) При решаване на тестови задачи някои ученици допускат грешки не защото нямат необходимите знания, а заради своята разсеяност при четене на условието.
- Г) Очевидно беше, че децата наблюдаваха птичката, която подскачаше около тях, търсейки трошици и искрено се забавляваха.

6. Посочете думата, пропусната в изречението.

..... в развитието на атмосферните процеси са доста сложни и поради това все още не са изучени напълно.

- А) последствията
- Б) причините
- В) въздействията
- Г) закономерностите

7. Посочете вярното твърдение.

Кое е общото между Христо Ботев и Иван Вазов?

- А) Родени са в едно и също малко, но будно подбалканско градче.
- Б) Изпитват благотворното влияние на даскал Ботьо Петков.
- В) Вземат активно участие в Априлското въстание.
- Г) Бащите им ги насърчават към творческа дейност.

8. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение.

В творбата „На прощаване в 1868 г.“ се откриват мотивите за

- А) любовта и омразата
- Б) малодушието и егоизма
- В) живота и смъртта
- Г) дълга и саможертвата

9. В кой ред ПРАВИЛНО са свързани творба и жанр?

- А) „На прощаване в 1868 г.“ – елегия
- Б) „Опълченците на Шипка“ – балада
- В) „Немили-недраги“ – роман
- Г) „Една българка“ – разказ

10. Кой от цитатите НЕ е от творба на Иван Вазов?

- А) „...черни, шумящи, сърдити талази като буйните вълни на една душа, която забуля едно хладнокръвно лице...“
- Б) „...мътнозелена, изиграла си вече ролята, уморена, но още запенена, отива лениво на почивка...“
- В) „...монотонно и жаловито шумтеше в дола и се губеше с глух тътен в завоя между високо надвесени скали...“
- Г) „...сега придошъл голям от дъждовете и къдравосребърен от вечерните лучи на слънцето...“

11. Композиционният похват за забавяне на действието и за засилване на напрежението се нарича

- А) ретроспекция
- Б) ретардация
- В) експозиция
- Г) градация

Прочетете двата текста и изпълнете задачи от 12. до 22. включително.

ТЕКСТ 1

Антарктида е континент, обграждащ Южния полюс на Земята. Заема централната част на географския регион Антарктика в Южното полукълбо и е опасан във всички посоки от Южния океан. С площ от приблизително 14 000 000 km² континентът е по големина в света след Азия, Африка, Северна и Южна Америка, и пред Европа и Австралия.

Около 98% от територията на Антарктида е покрита с лед със средна дебелина 1,6 км. Това е континентът с най-ниски средни температури, най-ниски валежи, най-силни ветрове и с най-голяма средна надморска височина. Цялата му територия представлява ледена пустиня, а минималните температури могат да достигнат -91°C . На континента оцеляват само приспособени към студа растения и животни като пингвини, перконоги, кръгли червеи, бавноходки, акари, много водорасли и други микроорганизми, както и някои представители на тундровата растителност.

Макар че митове за неизвестна Южна земя съществуват още в древността, континентът Антарктида е видян за пръв път през 1820 година от руска експедиция. Въпреки това континентът остава почти непознат през целия XIX век заради своята враждебна природа, липсата на ценни ресурси и отдалечеността от населените части на света.

През 1959 година 12 държави подписват Антарктическият договор, към който по-късно се присъединяват още 35 държави. Договорът забранява военната дейност, добиването на полезни изкопаеми, ядрените опити и използването на ядрена енергия, като предвижда мерки за защита на околната среда на Антарктида. Макар континентът да няма постоянни жители, по всяко време там пребивават от 1000 до 5000 души от много държави, живеещи в разпръснати из целия континент станции, в които се извършват изследвания в различни области на науката.

ТЕКСТ 2

За Антарктида заминава двадесет и втората поредна българска експедиция, която се състои от 22 души и ще пребивава на остров Ливингстън.

На специална церемония бе връчено българското знаме на ръководителя на експедицията професор Пимпирев, който припомни: „Преди 20 години тръгнахме към Антарктида без никакви средства. Първата ни експедиция бе много тежка, но завърши успешно и всяка година нашата база се разраства – започнала от две къщички, сега тя е селище с всичко необходимо – православен храм, пощенски клон и условия за работа на около 20 учени от цял свят“.

Той отбеляза, че финансирането на експедицията все още е крайно недостатъчно и тази година антарктиците няма да работят по нито един напълно български проект, а ще обединят усилията си с учени от Испания, Португалия и Монголия. Все пак професор Пимпирев се надява българската експедиция да получи дофинансиране в периода 2014 – 2020 г. по европейска програма, подпомагаща полярните изследвания.

12. Каква информация липсва в текст 1?

- А) за животните и растенията на Антарктида
- Б) за българската експедиция
- В) за населението и територията на Антарктида
- Г) за Антарктическият договор

13. Посочете вярното твърдение.

- А) И текст 1, и текст 2 имат за цел да съобщят някаква информация.
- Б) Двата текста са предназначени за една и съща сфера на общуване.
- В) Текстът 1 е част от речникова статия, а текст 2 е от енциклопедия.
- Г) Текст 1 и текст 2 представят информация за едно и също събитие.

14. Кое твърдение НЕ е вярно според текст 1?

- А) Континентът Антарктида е с по-малка площ от континента Европа.
- Б) Континентът Антарктида се намира в Южното полукълбо.
- В) За пръв път континентът е открит от членовете на руска експедиция.
- Г) Антарктическият договор е подписан от общо 47 държави.

15. Кое твърдение е вярно според информацията в текст 2?

- А) Българската база на Антарктида се състои от две къщички и параклис.
- Б) В българската експедиция участват 20 учени от различни държави.
- В) Групата от двадесет и двама души ще работи на остров Ливингстън.
- Г) През тази година в българската база ще бъде открит и пощенски клон.

16. С какво значение в текст 1 е употребена думата *пустиня*?

- А) обширна територия суша
- Б) място с високи температури
- В) територия, заета от пясъци
- Г) обширно място, покрито с лед

17. Словосъчетанието *кръгли червеи*, употребено в текст 1, е :

- А) фразеологично
- Б) терминологично
- В) метафорично
- Г) съчинително

18. Кое твърдение НЕ е вярно според информацията в текст 1?

Антарктическият договор забранява на територията на Антарктида да се.....

- А) използва ядрена енергия
- Б) опазва околната среда
- В) извършват военни дейности
- Г) добиват полезни изкопаеми

Въпроси с кратък свободен отговор

19. Като имате предвид информацията от текст 1, запишете числителното редно име, пропуснато в първия абзац на текста.

.....

Като имате предвид информацията от двата текста, изпълнете задачи 20. и 21. включително.

20. С какви рекорди е известен континентът Антарктида? Запишете два от тях.

.....
.....

21. Коя е причината българската експедиция да не работи по нито един самостоятелен български проект?

.....

22. Кое от посочените названия е родово и кое – видово?

Антарктика –

Антарктида –

23. Поставете пропуснатите запетаи в изречението:

Опосумът гонен от куче или от котка ръмжи и съска но ако бъде хванат се преструва на умрял и много от преследвачите му се отказват тъй като не ядат мъртви животни.

24. Запишете един синонимен израз на подчертаното фразеологично словосъчетание в изречението.

Той зяпаше в устата на разказвача и ловеше жадно всяка негова дума.

.....

25. Преобразувайте пряката реч от изречението в непряка, като се съобразите с правилата за пунктуационно оформяне и запазете основното глаголно време.

Ръководителят на експедицията припомни: „Преди 20 години тръгнахме към Антарктида без никакви средства.“

.....

.....

.....

26. Преобразувайте простите изречения в сложно съставно, като запазете смисъла и се съобразите с правилата за пунктуационно оформяне.

Погледът на момичето бе привлечен от красива орхидея. Нейните цветове приличаха на пъстри пеперуди.

.....

.....

.....

.....

.....

27. Препишете текста, като редактирате допуснатите правописни и пунктуационни грешки, както и грешките в членуването.

Тъкмо тогава един от индианците неочаквано извика „Киче!“. Гласа му бе пропит от изненада.

Вълчето почувства, че майка му се осмири от този звук. То видя как майка му бестрашната вълчица прилекна ниско, коремът и допря Земята, а тя заскимтя и премирително заклати опашка. Индиянецът, който я беше извикъл дойде при нея.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

28. Запишете заглавието на изучена Вазова творба, която има мото.

.....

29. Запишете на съответното място в таблицата името на героя, за когото се отнася съответната характеристика:

А)	<i>... беше най-снажен, дълголик, сух, жълт, с гъста черна брада ...</i>
Б)	<i>... често и машинално правеше движение с ръката от устата към гърдите, като че гладеше космите на невидима брада</i>
В)	<i>... имаше всичките черти на невинността и ентусиазма</i>
Г)	<i>Той сега е разсилен и мете с лявата ръка канцеларията ...</i>

30. Срещу всеки цитат запишете в таблицата заглавието на съответната творба:

А)	<i>Планинските самотии спяха, дива тишина царуваше в природата; само реката все си шумеше долу нейде в бездната ...</i>
Б)	<i>... пък ... каквото сабя покаже и честта, майко, юнашка!</i>
В)	<i>Над него висеше пепеляво намръщеното небе на зимата, грозно, мълчаливо, застрашително.</i>

**Какви са внушенията на израза от повестта на Иван Вазов
„Немили-недраги“?**

Бяха сред обществото, но бяха в пустиня.

(Отговор на литературен въпрос)